

داستان تاریخی سنگ قبر ناصرالدین شاه

۳ مهر ۱۳۹۴ ساعت ۲۲:۱۶

ناصرالدین شاه همان گونه که در زنده بودن خود باعث دردمردم بود، مردن او نیز مصیبت دیگری را بر مردم تحمیل کرد. سنگ قبر ناصرالدین شاه هم دردسرهای عجیبی برای مردم در پی داشت

ناصرالدین شاه همان گونه که در زنده بودن خود باعث دردمردم بود، مردن او نیز مصیبت دیگری را بر مردم تحمیل کرد. سنگ قبر ناصرالدین شاه هم دردسرهای عجیبی برای مردم در پی داشت.

ناصرالدین شاه در آستانه پنجاهمین سال تاج گذاری خود در سال ۱۲۷۵ ه. ش به دست میرزای کرمانی از پیروان سیدجمال الدین اسدآبادی و به تحریک وی در حرم شاه عبدالعظیم در شهری ترور شد و از آن پس تهرانیان قدیم به ناصرالدین شاه لقب شاه شهید را دادند. تا مدت ها کالبد ناصرالدین شاه در تکیه دولت نگهداری شد و سپس در سالروز مرگش با اجازه علما و به دستور امین الدوله (صدراعظم وقت) در آرامگاه دایمی خود در کنار مرقد حضرت عبدالعظیم به خاک سپرده شد اما این پایان ماجرا نبود.

از آنجا که شاهزادگان و درباریان قاجاری نتوانسته بودند آرامگاهی اختصاصی برای شاه شهید! بنا کنند، به یکی از استادان برجسته سنگتراشی آن زمان به نام استاد حسین حجار (حجارباشی) در یزد دستوری مبنی بر ساخت سنگ قبری برای ناصرالدین شاه دادند.

استاد حسین حجارباشی چهار سال زمان برای ساخت سنگ قبر ناصرالدین شاه کرد. وی از یک تکه سنگ مرمر سبز با حجاری خارق العاده اش، تمثالی از شاه را حک کرد و نهایت ظرافت و زیبایی را در آن سنگ قبر به کار برد و دورتادور آن نیز، شعری ۱۲بیتی در سوگ او حک کرد. این حجاری از شاهکارهای دوران قجر محسوب می شود که تا به امروز کسی نظیرش را ندیده است.

سنگ قبر ناصرالدین شاه با مرارت و زحمت فراوان توسط مردم از یزد به تهران منتقل شد. در هر آبادی، حاکم نایب‌الحکومه، کدخدا و اعیان مجبور بودند که در مسیر سنگ صف بکشند و کشاورزان هر آبادی سنگ را با غلتاندن آن روی تیرهای چوبی، به سمت تهران حمل می‌کردند. گفته‌ها حاکی از آن است که به دلیل وزن سنگین این سنگ، تحمل آن برای افراد بسیار سخت بود تا آنجا که بین ۳۰ تا ۵۰ نفر از مردان به دلیل فشار سنگ، کشته شدند.

جعفر شهری، مورخ معاصر، سنگ قبر ناصرالدین شاه را این‌گونه توصیف کرده است: «سنگ مرمر یک‌تکه در دو متر طول و یک متر و یک چارک (۲۵ سانتی‌متر) عرض و چهار وجب ضخامت سوای زیرپایه یک پارچه بزرگ‌تر از رویی به امضای عمل استاد حسین حجارباشی با زیور و زوایا و با حاشیه از مروارید، پرزحمت‌ترین، دقیق‌ترین و هنرمندانه‌ترین حجاری است که چهار سال پیوسته صرف آن شده است.» بعد از اتمام ساخت سنگ قبر ناصرالدین شاه، مظفرالدین شاه به استاد حسین، صد تومان دستمزد داد که این رقم ناچیز برای آن کار سخت و دشوار برای این سنگتراش چنان توهین‌آمیز بود که وی از شدت رنج و اندوه بیمار شد و درگذشت.

سنگ مرمر روی قبر ناصرالدین شاه واقع در جوار حرم [حضرت عبدالعظیم](#)، هنوز ارزش خود را از دست نداده است. پنجاه سال قبل این سنگ را، که تصویر ناصرالدین شاه روی آن نقش می‌باشد و برجستگی این تصویر و شباهت به قیافه‌ی اصلی ناصرالدین شاه معرف هنرمندی سنگ‌تراش یا مجسمه‌ساز ایرانی هشتادسال قبل می‌باشد، دوازده هزار تومان از طرف موزه لوور پاریس خریداری می‌شد، ولی از فروش آن از طرف ورثه خودداری شد. روی قبور سایر پادشاهان قاجار، که در عتبات و حرم حضرت معصومه در قم مدفون می‌باشند، سنگ قبر با تصاویر برجسته‌ی صاحب قبر دیده نمی‌شود.

آخر و عاقبت سنگ قبر ناصرالدین شاه

با این که در روزگار سلطنت رضا شاه بسیاری از یادگارهای عصر قجر از میان رفت و آثارشان از صفحه گیتی محو و ناپدید شد و یا این که در نگهداری آن‌ها نشانی از رغبت نبود اما این سنگ بی‌کم و کاست از آن دوران جان سالم بدر برد. در دوران پادشاهی محمد رضا پهلوی هم تغییری نکرد تا این که انقلاب اسلامی رخ داد. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، دیگر خبری از سنگ قبر ناصرالدین شاه نشد تا آنجا که همگان بر این باور بودند که این سنگ، از بین رفته است.

نخستین سال‌های پس از انقلاب بسرعت گذشت بی آن که اثری از این سنگ و قبر ناصرالدین شاه دیده شود البته کسی هم دلش بدان تنگ نشده بود اما با فرو نشستن التهاب اولیه انقلاب رفته رفته پرسش‌هایی در ذهن و کلام مردم پیدا شد تا اینکه در اوایل دهه ۷۰ که کاخ - موزه گلستان بازگشایی شد، این سنگ قبر بعد از گذشت سال‌ها در معرض دید عموم قرار گرفت.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۲۰۲۰/شاه-ناصرالدين-قبر-سنگ-تاريخي-داستان>